

LİSE ÖĞRENCİLERİNDE KARIYER DENETİM ODAĞINI YORDAYICI DEĞİŞKENLER OLARAK TOPLUMSAL CİNSİYET VE EBEVEYNE BAĞLANMA

Arş. Gör. Seçil Seymenler
Celal Bayar Üniversitesi, Manisa
secilseymenler@gmail.com

Prof. Dr. Diğdem M. Siyez
Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
didem.siyez@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, lise öğrencilerinin kariyer denetim odağının (iç denetimlilik, şans, çaresizlik ve güçlü diğerleri boyutları) eşitlikçi cinsiyet algısı, geleneksel cinsiyet algısı, anne ve babaya bağlanma değişkenleri açısından ne derece yordandığının incelenmesidir. Ayrıca, cinsiyet, sınıf düzeyi ve okul türünün de kariyer denetim odağını yordama gücü değerlendirilmiştir. Araştırmaya, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında İzmir ilindeki 5 özel ve 2 devlet fen lisesinde 9, 10, 11 ve 12. sınıflarda öğrenim gören 505 (%52,3 kız, %47,7 erkek) öğrenci katılmıştır. Veri toplama aracı olarak Kariyer Denetim Odağı Ölçeği, Toplumsal Cinsiyet Algısı Ölçeği, Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri Kısa Formu ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22.0 paket programından yararlanılarak hiyerarşik çoklu regresyon analizi, t testi ve tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Hiyerarşik regresyon analizine göre, eşitlikçi cinsiyet algısı, anneye bağlanma ve geleneksel cinsiyet algısı kariyer denetim odağının içsel denetimlilik alt boyutunu yordamaktadır ve toplam varyansın %25'ini açıklamaktadır. Ölçeğin şans alt boyutunu, geleneksel cinsiyet rolü ve babaya bağlanma değişkenleri yordamaktadır ve toplam varyansın %27'sini açıklamaktadır. Ölçeğin çaresizlik alt boyutunu, eşitlikçi cinsiyet rolü, babaya bağlanma ve geleneksel cinsiyet rolü değişkenleri yordamaktadır ve toplam varyansın %40'ını açıklamaktadır. Ölçeğin güçlü diğerleri alt boyutunu, geleneksel cinsiyet rolü ve babaya bağlanma değişkenleri yordamaktadır ve bu değişkenler toplam varyansın %37'sini açıklamaktadır. Ayrıca, t testi sonuçlarına göre, kariyer denetim odağı ölçeğinin üç alt boyutunda (içsel denetimlilik, çaresizlik ve güçlü diğerleri) kız ve erkek öğrenciler arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Çalışmanın sonuçları ilgili literatür ışığında tartışılmıştır. Son olarak çalışmanın etkileri ve ileride yapılacak araştırmalar için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Kariyer denetim odağı, toplumsal cinsiyet, anneye bağlanma, babaya bağlanma.